

# Десять перекладів з поезії Гейне

Людмила Старицька-Черняхівська

## I. Lebensfahrt

І співи і сміхи, і сонечко сяє,  
І хвиля блискуча наш човен гойдає;  
Сиджу я між друзів, скрізь очі ясні —  
І весело в серці і легко мені!  
Розбило наш човен на дріб'язки море,  
Не виплили друзі із виру на горе:  
Вони потонули в вітчизні своїй —  
Мене кинув борвій на берег чужий.  
Знайшов я там човен ще кращий, пишніший,  
В нім нове залася і спів чарівніший,  
І хвилі чужії гойдають щомить...  
Як край мій далеко! Як серце щемить!  
І регіт лунає і стогнуть снастини,  
І вітер суворий рида щохвилини;  
Остатню зорю вже затемріло вкрай...  
Як тяжко на серці! Далеко мій край!..

## II

Отроєні пісні мої.  
Чи ж може інакше то бути?  
В моє пишноквітне життя  
Влила ти чимало отрути.  
Отроєні пісні мої...  
Нема тут ніякого дива:  
Багато в сім серці гадюк,  
І ти, моя зірко, зрадлива!

## III. Король Генрих

На дворі в Каноськім замку  
Сам король германський Генрих.  
Гріх, покута, босий в рям'ї...  
Ніч холодна; дощ спадає.  
А із замку визирають  
Два обличчя; освіщає  
Місяць лисину Григора  
І Матильди пишні груди.

І задублими устами  
Мимрить Генрих Pater noster<sup>2</sup>,  
Але ж в серці королівським  
Потай шепче і клянеться:  
Там далеко в ріднім краю  
Піднялись високі гори,  
В їх глибоких, темних надрах  
Єсть залізо на сокиру.  
Там далеко в ріднім краю  
Піднялись бори темряві,  
І росте в найвищій дубі  
Там держално на сокиру.  
Ти, мій любий, вірний краю,  
Ти зростиш ще й чоловіка,  
Що гадюк моєї муки  
Розсіче сокири лезом!

#### IV

Серце! Набій всі печалі:  
Згине доля навісна!  
Знов верне тобі весна,  
Що морози одібрали.  
Ще ж хорошо немало:  
Світ широкий — справжній рай,  
І чого б ти не збажало —  
Вільно, серце, все кохай!

#### V.

##### Осторога

Ти такі книжки друкуєш?  
Любий друже, — ти загинув.  
Хочеш шану й гроші мати:  
Мусим низько гнути спину.  
Я не радив би нізачо  
Так балакать про народ наш,  
Так балакать про попівство  
І про пишних можновладців.  
Любий друже, — ти загинув!  
Язики попівські довгі,  
Довгі руки мають дуки,  
А народ довжезні вуха.

## VI

В мою похмуру ніч зайшла зоря чудова,  
І в серце хворее розвага ллється нова,  
І обіцяє новий рай...

О, не зражай!

Немов до місяця бурхливе рветься море,  
Так лине до тебе, моя хороша зоре,  
Це серце, стомлене украй...

О, не зражай!

## VII

Під чорним вітрилом корабль мій пливе,  
Крізь море бурхливе й страшне,  
Ти ж знаєш, як темно в сім серці смутнім,  
І тяжко ганебиш мене!

Невірне, мов вітер, серденько твоє,

Од мене до інших майне!

Під чорним вітрилом корабль мій пливе  
Крізь море бурхливе й страшне!

## VIII

Ніч вкрива шляхи незнані...

Хворе серце... хворе тіло...

Тихо сяйво лле ласкаво

Місяць ясний з небосхила.

Ясний місяць! тихим сяйвом

Геть женеш ти жахи ночі,

І вже тануть в серці муки

І слеза туманить очі!

## IX

Наче місяця одсяйво,

Що гойдають дикі хвилі,

А він сам пливе спокійно

По блакитнім неба схилі.

Так і ти живеш безжурно,

Твоє личенько дівоче

Лиш тремтить в цім хворім серці,

Бо само воно тріпоче.

## X

Ввесь світ став сліпий, увесь світ став дурний

І губить свій смак щохвилини,

"Недобрая вдача" — кричить він мені, —

"В твоєї красуні-дівчини".

Люди сліпі і люди дурні

Й ніколи тебе не спізнають,

Не відати їм, яким жаром-вогнем

Твої поцілунки палають!